

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročile brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Florjančič. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Železniški minister na Gorenjskem.

Železniški minister ekselencija baron Forster je prišel v nedeljo zjutraj z Dunaja v Ljubljano, da gre inspicirat zgradbo belokranjske železnice. Nedeljo je porabil, da se odzove vabilu kranjskega deželne odbora in obiše tudi Gorenjsko ter si ogleda tudi zgradbo deželne elektrarne. Tako so imeli Gorenjci priliko, videti za nekaj časa v svoji sredi tega visokega gosta.

Minister se je pripeljal v spremstvu deželne glavarja dr. Šusteršiča v deželni avtomobilu. V dveh drugih avtomobilih so sledili grof Chorinsky, dr. Lampe, dvorni svetnik pl. Laschan in ministrovo spremstvo.

V Radovljici se je minister ustavil, da vidi staro postajo, o katere pomanjkljivosti je že mnogo slišal. Ker je Radovljica res potrebna malo večje postaje, je obljubil, da bo prizadevanje mestne občine, doseči razširjenje te postaje, toplo podpiral.

Ob najlepšem vremenu se je vršil nato izlet v Bohinj. Celo pot so Bohinjci pozdravljali ministra in deželne glavarja.

Bohinjska Bistrica je bila slavnostno okrašena, svirala je godba, pri šoli je čakala vsa šolska mladina, ki je vihtela cesarske in narodne zastave, pozdravila sta ministra barona Forsterja še zlasti poslanca okraja, podpredsednik državne zbornice vitez Pogačnik in deželni poslanec Piber, mu predstavila domačo duhovščino, župana Arha in občinski odbor. Z Bohinjske Bistrice se je nadaljeval izlet k Bohinjskemu jezeru in odtod v Zgornjo dolino v Srednjo vas. Tudi tu je bil sprejem prekrasen. Ministra je sprejel korporativno občinski zastop v ponosnih gorenjskih nošah, ministra je nagovoril duhovni svetnik Berlic in domači zbor je zapel Gregorčičevo „Nazaj v planinski raj!“ Minister se je zanimal za gorenjske narodne noše in še posebno za slovensko narodno umetno pesem.

Iz Bohinja so se izletniki vrnili na Bled, kjer je bil v „Parkhotelu“ pripravljen obed.

Po obedu so se peljali izletniki k Završnici. Pokanje min je gromovito pozdravilo ministra. V Mostah pod železnim mostom so bili zbrani z okrajnim glavarjem radovljiškim Župnikom okoličanski župani, župan mesta Radovljice Roblek, domači župan brezniški Finžgar in leški župan Žark, gasilno društvo itd. Zbralo se je neštevilno ljudstva iz cele okolice, da pozdravi in spremi ministra. Izletniki so šli najprej po dolini navzgor do mesta, kjer se bo nabirala voda v velikem umetnem jezeru. Tam so bili razgrnjeni načrti, ki si jih je minister natančno ogledal.

Deželni odbornik dr. Lampe je ministru obrazložil veliki program, ki si ga je dežela kranjska stavila za izkoriščanje vodnih sil, za povzdigo industrije in poljedelstva in za moderniziranje občil v naši deželi. En del te velike akcije je električna naprava na Završnici, s katero se začneja izvršitev deželnih projektov na električnem polju, h katerim je c. kr. železnična uprava, katere najvišjega zastopnika kranjska dežela pozdravlja v svoji sredi, pristopila kot sokoncesionar. Prva stopnja naprave, ki je sedaj v zgradbi, obsega 160 metrov padca. Dolina, ki sega navzgor, bo služila najprej za akumulacijo vode, s katero naj se izenačijo dobe velikih in malih voda in regulira proizvajanje toka glede na čase večje in manjše uporabe. Preskrbljeno je tudi za povečanje te naprave v bodočnosti, kajti ob sedanjem vodnem nabiralniku je projektirana za bodočnost še druga centrala, ki bo stala nad sedanjo stopnjo in bo izkoristila zopet 150 metrov padca in nad to je mogoča še tretja s približno 100 metrov padca. Pri vseh napravah je mogoča tudi akumulacija. Tako je mogoče to navidez majhno vodo intenzivno

izkoristiti in njen efekt povzdigniti do 4000 konjskih sil. V zvezi s kako savsko napravo, ki deluje obratno kot ta z veliko vodno množino in manjšim padcem, je ravno Završnica jako sposobna za električno trakcijo železnic. Za elektrificiranje gorenjskih prog Ljubljana — Trbiž, Kranj — Tržič in Ljubljana — Kamnik bi se potrebovalo kakih 1100 konjskih sil. Iz tega se vidi, da so po deželnih projektih državni železniški upravi podani potrebni predpogoji za elektrificiranje železniškega obrata, s katerim bi se prometne razmere na Gorenjskem silno povzdignile.

Nato se je začel ogled dosedaj izvršenega dela naprave. Takoj ob jezu se začneja rov, ki predere ozki hrib po dolgem v dolžini 800 m. V ta rov bo iz nabiralnika potisnjena Završnica in bo s padcem samo 3% prišla v veliki vodohram onkraj hriba, iz katerega bo po železnih ceveh padala na turbine. Ta vodohram je že izbetoniran in vsekane ves v živo skalo. Na dimenzijah tega vodohrama se šele vidi, s kako velikimi vodnimi množinami bo delala deželna električna centrala. Od tod se že vidi trasa za cevi, po katerih bo voda bliskovito šinila na turbine. Odtod do ravnine pod nami je 80 metrov padca, Sava pa si je izkopala svoj breg tako globoko, da je z ravnine do savske struge še 80 metrov padca. Da se izrabi ves razpoložljivi padec, se je projektirala centrala spodaj ob Savi. Tlačne cevi bodo izpeljane pod cesto in pod železnico mimo žirovniške cerkve do centrale ob Savi, za katero se že izvršujejo fundamenti.

Z velikim zanimanjem so si vsi navzoči ogledali to napravo, ki je sedaj prišla v izvršitvi že tako daleč, da poda tudi tehnično neizobraženemu opazovalcu vsaj glavne nazorne pojme. Če delo tako napreduje, je upati, da bo deželna elektrarna v Žirovnici že letos gotova, in s tem bo storjen velik korak za napredek naše dežele.

Ko si je minister ogledoval napravo, mu je sledila nepregledna množica ljudi. Ves hrib je

PODLISTEK.

Iz šole.

(V. Hybašek.)

„Star sem že, siv sem, Abrahama bom kmalu videl in vedno moram še hoditi v šolo,“ tako je že pred leti zabavljaj župnik Repič in se veselil trenutka, ko bo šel v pokoj.

Ni dolgo tega, kar sva se srečala v mestu; gospod je počasi stopal po dolgi, skoraj prazni ulici. Od časa do časa je malo postal, kakor bi počival, otožno je pogledal krog sebe in je zopet korakal s sklenjeno glavo dalje.

„No, gospod župnik, kako je sedaj, ko ste v pokoju,“ sem ga iznenadil z vprašanjem. Kakor da bi bil oživel, se je zasmejal in ona utrujenost je mahoma izginila z njegovega obraza. Takoj se mi je pridružil in začel tožiti: „Le takó vam povem, tako življenje ni vse skupaj nič vredno. Dan je podoben dnevu kakor jajce jajcu, nobene izpremembe, nobene raznovrstnosti ni, kesam se, da nisem služil do smrti.“

„Šole ste se iznebili,“ sem pripomnil odkritosrčno, da sem pokazal staremu gospodu vsaj eno solnčno stran penzija.

„Pa, ravno to je, po čemer mi je najbolj dolgčas,“ mi je odgovoril skoraj jezno. „Gotovo me sedaj Bog kaznuje; neprenehoma sem tarnal in tožil radi šole in niti slutil nisem, kako so mi ti otroci tam prirasli k srcu. Že takrat, ko sem se selil in se poslavljaj od svoje župnije, že

takrat sem vedel, da je napak. Po odraslih mi ni bilo tako dolgčas, toda te drobnarije — to je čudno — te mi povsod manjka. Ujezil sem se nad njimi, navpil se v šoli in tudi nasmejal dovolj — sedaj pa nič — tako prazno življenje.“ — Starček je utihnil in se obrnil na drugo stran, da ne bi jaz videl, kako si je otrl solzo, ki mu je polzela po licu.

„Pa tukaj, v živahnem mestu, imate vendar dovolj izpremembe in več zabave, kakor v kaki pozabljeni vasi. Tu so kavarne, gledišče, koncerti, časopisi, predavanja, razstave —.“

„Tudi jaz sem si vse tako slikal,“ me je prekinil gospod župnik, „toda že tekom prvega pol leta se vsega naveličate, spoznate, da niste v tem ‚babilonu‘ vzrasli in da kaj tacega ni za vas. Staro drevo ne kaže presajati in cepiti! Saj jaz ne bom tukaj ostal, ker mi ni obstanka! Ko bi vsaj vedel, kaj dela Janez.“

„Kateri Janez“, vprašam radovedno.

„To vam je bil najbolj zrel fant v celi šoli. Vsak dan mislim nanj, vsak dan se mu smejem, se ž njim v duhu pogovarjam. To je najboljša slika iz moje velike galerije.“

Z Janezom se je bil seznanil stari gospod na čuden način. Enkrat je namreč pripovedoval otrokom v prvem razredu o stvarjenju sveta, o rajju in prvih ljudeh. Najbolj je ugajalo otrokom pripovedovanje o rajju. Poslušali so tiho, da so si komaj dihati upali, dokler ni župnik začel praviti o tem, da niso smeli prvi starši jesti od drevesa v sredi raja. Janez je doslej sedel v svoji

klopi sključen in usta je imel malo odprta, da bi mu niti besedica ne ušla. Toda naenkrat skoči pokonci in že naznanja:

„Prosim, to se tudi pri nas ne sme, pa ne le od drevesa na sredi, ampak od nobenega.“

„Prav imaš, — in zakaj se ne sme?“

„Zato, ker straži stari Jaka, ki ima velikega psa.“

„In ko bi ti vendar sadje trgaj, kaj bi se ti pa zgodilo?“ ga vpraša čisto po analitično-sintetični metodi gospod župnik.

Janez se je inalo nasmehnil in je samozavestno dejal: „Meni? Nič! Stekel bi in ušel.“

„In če bi ne mogel uiti?“

Tedaj pa je Janez postal resen in rekel: „Jaka bi me vjel in bi me nabil.“

„Pravimo: kaznoval —“ popravlja gospod župnik in pristavi: „Tudi Bog je prva dva človeka kaznoval; izgnal ju je iz raja v katerega se nista smela več vrniti.“

„Zakaj pa nista čez plot noter zlezla!“ pravi odločno Janez in sede nevoljen, ker se je ta stvar v rajju tako slabo končala. Toda Adam in Eva sta se mu od tega časa zelo prikupila in na svojih pogumnih napadih v župnijski ali kak drugi vrt se ju je vselej spomnil.

Tvarina, ki se je v šoli učila, se je drugo jutro ponavljala. To ponavljanje je pokazalo, kako je bil prejšnjo uro kdo pazljiv. Zato so vsi učitelji zelo natančno izpraševali in vsako besedico so hoteli imeti pojasnjeno. To je Janeza jezilo. Zapomnil si je nekaj v spominu, ali za malenkostne podrobnosti se ni nikoli brigal.

strmina in conspectu koč, češ: mi smo že gori, ti se pa še pehaš v potu svojega obraza do zaželjenega cilja. No, tudi tem se je odsekala korak za korakom proti vrhu in pri zadnjem ovinku smo se že od blizu pozdravljali; brhki plavalasi mladenki smo celo pozdravico zapeli. Kaj se hoče; tu v gorah v prostem zraku čuti se vsak mladega! Okoli poldneva bilo je že 27 planinskih sestri in bratov zbranih, vsi v prijateljskem pogovoru veseleč se krasnega dne in obsežnega razgleda. Bilo je menda 10 ljubljancov in 17 kranjčanov; popoldne jih je pa še nekaj prispelo. Prepevalo se je na vrhu, oskrbnik se je pa trudil za dobro razpoloženje v smislu svojega poklica. No, njegova oskrba ni bila slaba. Vmes je pa stresal svoje dovrtipe šegavi Goričan & Co. in skrbel za humoristično stran družbine zabave. Pri hišnem ogledu se je našlo, da bode treba „domačo lekarno“ prenoviti, pa ne radi preobile uporabe, nego hvala Bogu baš obratno raditega, ker je postala nerabna vsled neuporabe. Tudi dobro znamenje. Razun malenkostne poprave na strehi, ni bilo najti poškodb, ki bi jo bila povzročila zima. Ko je še tovariš načelnik dal oskrbniku potrebnih navodil, jeli so posetniki polagoma zapuščati prijazno razgledno goro, nabirajoč spotoma gorskih cvetic, katerih tudi na Stolu ne primanjkuje. — Konečno pa je v občeplaninskem interesu nekaj pripomniti: Naj blagovole posamezni izletniki izvan sezone vpoštevati že večkrat po „S. P. D.“ v „Vestniku“ in sicer razglašeno navodilo, da je ob času neoskrbovanih koč priti po ključ k dotičnemu oskrbniku, ki bode tudi skrbel za potrebno spremstvo. To navodilo se mora respektovati brez izjeme in sicer radi nepredvidnih nezgod na potu in pa zaradi pravilnega poseta in zapustitve koč. Naše planinske stavbe stanejo denar, ki ga osrednji odbor in podružnice ne pobirajo kar tako na cesti; zaradi tega je pa toliko bolj obsojati, če se omalovažujoč ta striktni predpis prišedši do zaprte koč v njo siloma vdre skozi okno in pobije šipe, kakor se je zgodilo teden pred otvoritvijo koč od nedelje na ponedeljek na Stolu! Ključ in spremstvo do „Prešernove koč“ dobiva se izven sezone pri oskrbniku Antonu Legatu na Selu št. 13 pri Žirovnici. Pa brez zamere!

Dom na Vršču pri Kranjski Gori bo 8. junija odprt in z vsem preskrbljen ter kot doslej dobro oskrbovan. Od Kranjske Gore je oddaljen le 2 in pol do 3 ure, ima krasen razgled, lepo upravo in udobno razdelitev. Člani planinskih društev uživajo oljajšave.

Na adresu c. kr. ravnateljstva državne železnice v Trstu. Gorenjski vlaki so bili zadnje nedeljo prenapolnjeni. Tudi posebni vlak, ki je ta dan prvokrat vozil, je bil docela zaseden. Ko so se vračali izletniki na večer proti Ljubljani, je vladal na gorenjski progi velikanski nered. Vozov je bilo premalo in so morali izletniki celo v službene vozove. Vsi razredi so bili zasedeni. V Medvodah in Vižmarjih je moralo 100 izletnikov ostati nazaj ter čakati na drug vlak. Komaj začetek sezone in že taka nezadovoljnost izletnikov. Ako izdajo blagajne pri postajah vozne karte, ima načelnikstvo postaje dolžnost preskrbeti prostore in vozove.

Mesečni živinski sejmi v Kamniku. Cesar Jožef II. je podelil dne 6. avgusta 1785. mestu Kamnik privilegij tedenskih sejmov. Ker se pa ni poskrbelo, da bi se bila za mesto in okolico tako važna pravica ohranila, je privilegij tedenskih sejmov vsled dekreta dvorne pisarne z dne 16. januarja leta 1835, št. 1254-224, in ukaza trgovskega ministrstva z dne 7. januarja 1850, št. 7345, ugasnil. Da se stara pravica vsaj deloma uveljavi, doposlalo je te dni mestno županstvo po soglasnem sklepu občinskega odbora potom okrajnega glavarstva c. kr. deželni vladi prošnjo za živinski semenj vsak prvi terek, oziroma v slučaju praznika prvi prihodnji dan. Hkrati se je zaprosila c. kr. kmetijska družba, da opomore k ugodni rešitvi te prošnje. Brezdvomno je Kamnik križišče dveh dolin: tuhinjske in Črne v zvezi s Štajersko ter ob veliki rodovitni planjavi Kamnik—Ljubljana, Kamnik—Komenda, Cerklje, Vodice, kjer se živinoreja povsod lepo razvija, — kakor ustvarjen za živinske semnje. Veseli nas, da sedanjí občinski odbor mesta Kamnik vrlo razumeva svojo nalogo in potrebo ljudstva ter se vsestransko prizadeva povzdigniti gospodarski razvoj mesta Kamnik in okolice. Upamo, da se prošnja z ozirom na nujno potrebo v povzdigo živinoreje v kamniškem okraju kmalu ugodno reši, tembolj, ker so za to dani pogoji.

Opustitev nekaterih davkarj na Kranjskem. Kakor se nam poroča, se v doglednem času opuste naslednje tri davkarije na Kranjskem, in sicer v Trziču, v Kranjski gori in najbrž tudi v Ilirski Bistrici, torej tam, kjer ni političnih uradov. Ta opustitev se utemeljuje s tem, da je vsled nove odredbe, vsled katere stranke plačujejo svoje davke naravnost po poštnih davkarijah precej olajšan. Na Spodnje-Avstrijskem so nekje, kjer ni političnih uradov, že opustili davkarije.

Semenj za volno v Miškovcu. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se naznanja, da se bo letošnji semenj za volno v Miškovcu vršil dne 17. junija v skladiščih tamošnjega kreditnega zavoda.

Obvestilo o približni potrebščini oskrbovalnih predmetov za c. in kr. vojno. C. in kr. intendantca 3. voja v Gradcu je poslala trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani obvestilo o približni potrebščini predmetov, ki se bodo potrebovali v dobi 1913/1914. za oskrbo c. in kr. vojno na raznih postajah. Potrebovalo se bo: rž, oves, seno, slamo za steljo in postelje, trd in mehak les, premog. Čas v katerem se bodo ponudbe sprejemale, se bo pozneje določil. Gori omenjeno obvestilo in dobavni pogoji se lahko vpogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Prodaja stoječih hrastovih debel. Deželna vlada v Sarajevu proda iz raznih gozdnih oddelkov okraja, Gračanica, Maglaj in Gradačac približno 18.390 stoječih hrastovih debel = 17.030 m³. Sprejemajo se le pismene ponudbe, ki jih je vložiti najkasneje do 9. julija 1913, 11. ure dopoldne pri deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja jelovega, borovega, smrekovega in bukovega lesa. Deželna vlada v Sarajevu proda iz okraja Foča približno 1.670.000 m³ jelovega, borovega in smrekovega lesa ter približno 406.000 m³ bukovega lesa. Sprejemajo se le pismene na celo razpisano množino se glaseče ponudbe, ki jih je vložiti najkasneje do 5. julija 1913, 11. ure dopoldne pri deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja jelovega in bukovega lesa. Deželna vlada v Sarajevu proda iz gozdnega okoliša Kozara planina (okraj Bosan, Dubica in Prijedor) približno 28.000 m³ jelovega in 25.000 m³ bukovega lesa. Sprejemajo se le pismene, na celo razpisano množino se glaseče ponudbe, ki jih je vložiti do 31. julija 1913, 11. ure dopoldne pri deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Pozor! Neki „Psycho—Success—Clubs“ v New-Yorku razpošilja vabila k pristopu proti letnemu prispevku 12, oziroma 6 dolarjev, češ da članstvo pri tem klubu pomaga dotičnemu k zdravju, sreči, bogatstvu in sploh k vspohom. — Pred tem klubom, oziroma pred vstopom vanj, se odločno svari, ker je to podjetje, katero vodi neki Elnor E. Knowles (prav Prather), dvomljivega značaja.

Izgubila se je zlata, oklopna, približno 40 cm. dolga verižica. Najditelj jo naj odda proti nagradi na „Fidru“.

Tujski promet na Kranjskem. Statistične tabele, ki jih je sestavila c. kr. deželna vlada, izkazujejo v minulemu letu 102.908 tujcev na Kranjskem. Tujski promet je torej znatno napredoval in se je število zvišalo od leta 1908., ko je bilo vseh tujcev le 75.702, za 27.206 to je približno za 40%. Posebno lepo narašča število tujcev v našem glavnem mestu. Ljubljana je imela leta 1912 vzhic slabi sezoni 75.672 tujcev ter je naraslo število za 7222 več kot leta 1911. Drugi gorenjski kraji vsled slabe letne sezone niso napredovali; Bled je imel 5775, Bohinj 2402, Kranjska gora 624, Kamnik 354 in Toplice 1114 tujcev. Obisk Postojnske jame je tudi narasel in je obiskalo v preteklem letu 70.416 tujcev našo svetovnoznano jamo in se je tudi tukaj obisk za 11.000 od leta 1911 povzdignil.

Zgradbo novega mostu pri Sv. Janezu v Bohinju je oddal deželni odbor podjetniški tvrdki Ivan Ogrin v Ljubljani za 11.464 kron, izvršitev regulacije deželne ceste Studor-Srednja vas pa domačinu I. Markežu za 12.190 kron.

Slovstvo. Peto izvestje društva za krščansko umetnost v Ljubljani, 1907—1912. Uredil društveni tajnik Jožef Dostal. To izvestje na 84. straneh obsega v prvem delu natančna poročila o delovanju imenovanega društva, v drugem delu pa životopisa o prelatu Jožefu Smrekarju in podobarju Janezu Vurniku ter par dobrih člankov o cerkveni umetnosti. Pridejanih je 13 listov s krasnimi ilustracijami, ki kažejo več zanimivih predmetov iz domače cerkvene umetnosti. Društvo toplo priporočamo.

RAZNOTEROSTI.

Pametna milijonarjeva hči. Mis Flora Dring, hčerka večkratnega milijonarja se je zaročila z bogatim farmerjem in v kratkem bi imela biti poroka. Kar jo je nekega dne zmanjkalo iz domače hiše, ne da bi kdo vedel kod in kam je prešla. Vse poizvedovanje obupanih staršev in ženina je bilo zaman. Čez 14 dni pa dobe starši iz nekega daljnega mesta v Teksasu to-le pismo: „Predragi starši! Ljubi ženini! V nekaj dneh bi imela postati samostojna gospodinja in začetni voditi samostojno svoj dom. Toda znala nisem nobenega domačega dela, ki ga mora nujno znati vsaka dobra gospodinja in zato sem se bala, da bi svojemu bodočemu možu ne mogla pripraviti v domači hiši tiste prijetnosti in ugodnosti, ki je potrebna, da se možu dom priljubi. Sklenila sem tedaj, da se za nekaj mesecev vdinjam kot navadna služ-

kinja in se tako temeljito seznanim z domačim gospodinjstvom. Tu ostanem sedaj še dva meseca, nakar se vrnem k Vam v upanju, da me s staro ljubeznijo sprejmete.“ Ameriški listi zelo priznalo pišejo o tej pametni milijonarjevi hčeri in izražajo mnenje, da bi nobenemu dekletu ne škodilo, ako bi sledila njenemu zgledu; potem bi ne bilo toliko trpkih nesporazumljenj in razočaranj v prvih mesecih zakona.

Osoden pogovor med obedom. Ko se se je stavbeni podjetnik Emerik Ehrenwald v Budapešti vrnil od svojega izleta, našel je v sobi nezavestna na klopi ležati svojega triletnega sinčka in poldrugetno hčerko. V sobi je dišalo po plinu. Petelin je bil odprt. Z velikim naporom so spravili otroka k zavesti. Triletni sinček je rekel, da je hotel sebe in sestrico usmrtiti, ker ju mati ni hotela vzeti seboj na izprehod. Kako je dečku na misel prišel samomor? Pri obedu je namreč Ehrenwald pravil o nekem samomoru, ki ga je nekdo izvršil z vdihavanjem plina. Mali deček je pazljivo poslušal tisto zgodbo!

Dvoboj v Borosjenö pri Aradu na Ogrskem. Dueliral se je advokat dr. Julij Saszlo z uradnikom ondotne hranilnice Wiljelmom Csilagom. Ta je onega udaril na levih sencih ter mu črepinjo prekal. Težko ranjeni je bil v bolnišnico pripeljan in operiran, vendar ni upanje, da bi ostal pri življenju. Dvobojnika sta bila poprej dobra prijatelja pa sta se zavoljo neke ženske sporekla. Chercher la femme! Ogrska je pač eldorado duellantov!

Kadenje opija v francoski vojni mornarici. Sredi 19. veka ste se Francoska in Angleška vojskovali v Kitajsko, ker je ta država uvz opija prepovedala. Na Kitajskem je prodaja in kadenje opija strogo prepovedano. To pa zato, ker ta strup človeka na telesu in duši uničuje. V duši vzbuja jako padlo domišljijo. In glej čudo! v francoski vojni mornarici ta strup silno razsaja in mori. V Toulonu, glavni morski trdnjavi je 163 opijskih butik. Francoski mornariški minister je ukazal namestniku v Toulonu, naj prav odločno nastopa proti ti kugi, morilki francoskih mornarjev.

Srečna kuharica. Glavni dobitek ogrskih hipotečnih srečk v znesku 300.000 K je zadel kuharica Elizabeta Nyari. Nyari je takoj pustila službo in si namerava predvsem privoščiti nekaj tednov počitka.

Povprečna teža možganov. Slonovi možgani tehtajo 467 gramov, kitovi 245 gramov, človeški pa 138 gramov. Konj ima 57 gramov, gorila 42 gramov, orangutan 39 gramov, ovca pa 13 gramov težke možgane. Ako primerjamo človeško težo s slonovo ali kitovo, pa vidimo, koliko razmeroma večje možgane ima človek, kakor ti dve največji živali na zemlji.

Za tiste, ki hočejo dolgo živeti. Japonci pravijo, da se mora tisti, ki hoče dolgo živeti, držati sledečih pravil: 1. Živi kar največ na prostem. — 2. Hodi kmalu spat in vstajaj zgodaj! — 3. Spi najmanj šest ur in največ sedem in pol ure. — 4. Spi v temni sobi pri odprtih oknih. — 5. Pij malo čaja in kave; tobaka in alkohola se vzdrži popolnoma! — 6. Meso jej le enkrat na dan. — 7. Kopaj se vsak dan zjutraj v topli vodi. — 8. Zavrzi svilen obleko in nosi le surovo blago. — 9. Vsak teden počivaj en dan in pusti tedaj tudi pisanje in čitanje. — 10. Izogibaj se prevelikemu razburjenju in ne napenjaj preveč svojih duševnih sil! — 11. Če si brez žene, oženi se, in če si vdovec, oženi se znova! — 12. Ne bivaj v preveč topli sobi! Kdor se drži teh pravil, pravijo, bo živel sto let!

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaeker**, konc. zobotehnik

V KRANJU
v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan po 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—23

Posledice prehlajenja

se veliko lažje presteje, ako se nekaj časa zavziva Scottova emulzija in s tem dovaja telesu nove moči. Učinek Scottove emulzije je tako pripoznan in preizkušen, da jo zavzivajo mnogi odrasli in otroci v času nevarnosti za prehlajenje ali pred nastopom siabega vremena, da se izogone prehlajenju. Tesna odpornost se s tem nenavadno poveča, česar je posebno želeli slabotnim osebam, ki imajo pri vsaki vremenski premembi opraviti s prehlajenjem. 46 1
Iz najčistejših in najbolj učinkujočih sestavin in po posebnem Scottovem načinu prirejena lahko prebavljiva in okusna Scottova emulzija je zanesljivo in pripravno sredstvo za hitro in trajno utrditev zdravja.

Gena originalni steklenici 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znakah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj, VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu 1 postljatev potom lekarne za potkušnjo.

bil poln ljudstva, katero se seveda tudi samo silno zanima za to napravo. Minister je videl, kako popularna je deželna električna akcija. Iz Žirovnice, koder si je ogledal minister nedostatno tamošnje postaje, so se vrnil izletniki v Ljubljano.

V ponedeljek se je minister odpeljal s poslanci v Belo-Krajino.

Redl.

Zadnji teden se je mnogo govorilo o samomoru polkovnika Redla. Ta mož, ki je bil šef generalnega štaba praškega armadnega zbora, je veljal v najvišjih krogih kot eden najspodobnejših mož in je bil brez dvoma odločen, da v slučaju, če bi imela Avstrija kako vojno, prevzame važno vlogo. Za posebnega strokovnjaka je veljal v izsledovanju vohunov tujih držav in je vojna uprava mu že bila pred več časom poverila vodstvo špijonažnega oddelka. Na tako mesto morejo postaviti seveda samo moža, ki vživa popolno zaupanje.

Lahko si tedaj mislimo, kako je morala strašno zadeti odločilne kroge monarhije vest, da je ta visoki vojaški dostojanstvenik — bil sam vohun, da je avstrijske vojaške načrte izdal neki tuji državi in da je že več let izdajal tujim državam vse važnejše odredbe v vojni upravi naše države, tako da so te bile prav dobro poučene o vsem, kar bi bilo moralo ostati največja tajnost.

Polkovnik Redl je med drugim prodal tuji državi tajne predpise o mobilizaciji, ki so tako pri generalnem štabu na Dunaju in pri višjih poveljstvih strogo zaprti, kakor tudi s temi predpisi v zvezi izdane posebne odloke generalnega štaba in vojnega ministrstva. Prodajal je tudi tajne tehnične službene predpise in obvestil tujo državo o vseh organizatoričnih in tehničnih načrtih vojne uprave. Sodi se, da je kot načelnik generalnega štaba osmega armadnega zbora tujo državo obvestil tudi o ukazih, ki jih je izdala avstrijska vojaška uprava glede na sedanji napeti mednarodni položaj. Kot častnik generalnega štaba v evidenčnem biroju generalnega štaba je imel dovolj prilike, da je obteževal delovanje lastnih agentov in da je pospeševal delovanje agentov tuje države.

Redlovemu delovanju so prišli na sled tako-le: Vojaški krogi so postali pozorni, ker so že dolgo časa v Rusiji na razne šele nameravane tajne vojaške načrte Avstrije s protiodredbami reagirali. Doznali so tudi, da so v inozemstvu poznali tudi take vojaške tajnosti, ki jih je v Avstriji le malo zaupnih častnikov vedelo. V krogu oseb, ki so jim bile tajnosti znane, je bil tudi Redl. Nadzirali so vse častnike in doznali, da je Redl v službi tuje države. Poslužili so se zvišjače in pod psevdonimom nekega ruskega agenta

pozvali Redla na sestanek v hotel Klomser na Dunaju. Polkovnik se je pripeljal na Dunaj v lastnem avtomobilu, kjer so čakali nanj štirje častniki, ki so ga povabili na razgovor. Prosil je, naj mu dovolijo pred razgovorom kratko vožnjo, kar so mu dovolili, a peljati se je moral v taksi, kateremu je sledil drug avtomobil. Medtem so preiskali Redlov zasebni avtomobil, a našli so le en browning in koščke papirja. Medtem, ko se je Redl peljal na Dunaj, so preiskali njegovo stanovanje v Pragi in je sum preiskava popolnoma opravičila. Redl se je kmalu nato vrnil v hotel. Štirje častniki so šli z njim v njegovo sobo in so ostali pri njem do 1. ure zjutraj. Dva častnika sta nato hotel zapustila, dva sta ostala v hotelu. Browning je ostal v avtomobilu, a v sobi se je našel po polkovnikovi smrti še en browning in odprta inštrukcija za uporabo browninga. Lahko je uganiti, kako je ta samokres prišel v polkovnikovo sobo. Tudi inštrukcije gotovo Redl ni nosil s seboj. Besedilo inštrukcije govori nem, a jasen jezik. Ob 4. uri zjutraj sta častnika poklicala Redlovega slugo in mu naročila, da naj pogleda, kaj da je z njegovim gospodom. Smrtno prestrašen se je vrnil sluga iz polkovnikove sobe in povedal, da se je polkovnik ustrelil.

O Redlovem zasebnem življenju se pripovedujejo kaj nelepe stvari. Za svoje izdajstvo je dobival velike svote od tujih držav, s tem denarjem je jako sijajno in potratno živel. Imel je več avtomobilov in potrošil je velikanske svote.

Vsa javnost odločno obsoja, da so odtegnili Redla z usiljenim samomorom vojaški preiskavi in zasluženi kazni na vešalih. Tembolj je obžalovati to, ker se tako najbrže ne bo moglo doznati, kako obsežno je bilo Redlovo delovanje v škodo naše države. Vprašanje je, če ne bo ostalo sedaj, ko Redl ni več med živimi, marsikaj tajno, kar bi bil mogel le ta povedati.

DOPISI.

Iz Radovljice. (Velik ogenj.) V četrtek zjutraj ob pol 2. uri je nastal ogenj v tovarni g. župana Ivana Dernača iz Samovega. Začelo je goreti v delavnici. Ogenj se je tako hitro razširil, da je bilo nemogoče tovarno in žago rešiti. Ogenj so delavci na Cajhnovi žagi takoj opazili in sklicali ljudi skupaj. Plamen je bil tako velik, da je bilo v Radovljici v mestu vse svetlo in ožarjeno. Na licu mesta je bila takoj požarna bramba iz Radovljice, dobro uro pozneje sta prišli gasiti tudi požarni brambi iz Mošenj in iz Kamnegorice. Rešiti ni bilo mogoče drugega, kakor veliko kolo na Savi, in še to le z največjim naporom. Parognjegasev je popadalo v Savo in bilo v smrtni nevarnosti. Pogorelo je vsa poslopje, vsa tovarna, skladišče in obe žagi. Zgorelo je par vagonov narejenih parketov, stolov in mnogo ostruženega lesa. Zgoreli so vsi veliki stroji. Škodo cenijo na 80.000 do 90.000 kron. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Velika sreča je bila, da je bilo mirno,

več izpraševal. Podobico ob koncu je dobil sicer kakor drugi, toda doma mu je mati, ki je izvedela za bistrumni odgovor, rekla, da je zabit in neumen osel, ki ji dela samo sramoto.

Šolsko leto je teklo hitro naprej in otroci so že odložili tablice, naučili so se tudi že pisati s svinčnikom na papirju in potem je prišel oni slavnostni trenutek, ko je gospod učitelj s svečanim glasom naznanil, da bodo sedaj pisali v zvezke, in sicer s peresom in svinčnikom, kakor veliki šolarji.

Več dni se je ves razred pripravljaj na ta veliki dan. Davno so že bili v klopih tintniki, toda prazni in suhi. Ko so pa poredneži začeli vanje pljuvati in metati vanje papirčke in ostanke jabolk — pobral jih je šolski sluga in v klopih so ostale le prazne luknje, ki so bile za marsikaj pripravne, vendar le je bilo otrokom žal za tintnike. Šele danes je prišel vendar enkrat sluga in prinesel v predpasniku tintnike kakor bi nosil krompir. Bili so kot novi, umiti in podobni lepim, majhnim klobučkom, zasadil jih je lepo v luknjice, privlekel veliko steklenico črnila in v vsak tintnik je nalil par kapljic, kakor bi vlival medicino na sladkor in ne črnila.

„Še-še!“ ukazoval je Janez, „to ni nič, to bom jaz precej porabil.“

Toda sluga je bil kakor gluhi in se za pobiča ni zmenil in je svojo uradno dolžnost izvrševal dalje z veliko resnobo. To preziranje je Janeza zelo grizlo.

tih brezveterna noč, da se ni ogenj razširil na sosednja poslopja in na veliko skladišče lesa pri sosednjih žagah in na zalogo čresla. Tako pa je vse to obvarovano in rešeno.

Iz Radovljice. (Smrtna kosa.) V nedeljo dne 1. junija popoldne se je vršil v Radovljici pogreb nenadoma umrlega radovljiškega nadpoštara g. Frančiška Pavlošiča. Pokojnik je vkljub starosti in bolehnosti do zadnjega časa svojo naporeno službo vestno opravljal. Še v soboto zjutraj je bil namenjen v urad, kar mu nenadoma postane slabo in v par urah je bil mrtev. Kako spoštovan je bil, to je pričal njegov nad vse sijajni pogreb, katerega se je vdeležilo nekako polnoštevilno meščanstvo in uradništvo. Zadnja čast mu je izkazala tudi požarna bramba z zastavo, koje podporni član je bil pokojnik veliko let. V svoji službi kot nadpoštar je živel pokojni gospod v Radovljici več kakor 40 let. Bil je ves čas vzor nad vse vestnega in neutrudljivega uradnika. Z velikimi telesnimi žrtvami je opravljal svojo nočno in dnevno poštno službo. Za politiko se ni veliko zmenil, pač pa je bil vedno pripravljen v gospodarskem oziru mestu Radovljici pomagati. Bil je dolgoletni član načelstva „Mestne hranilnice“ in tudi mestni odbornik veliko vrsto let. Silno ga je bolelo, ko je pred nekaj leti liberalna klika, ko je prišla na vrhunec svoje moči, tudi njega zavrnila in ga ni nič več volila niti v „Mestno hranilnico“, niti v občinski zastop. Pristudil se mu je liberalizem in v zadnjih letih je ves čas volil s S. L. S. Mesto Radovljica pa mu bode ohranila trajen spomin.

Radovljiška postaja. Zadnje nedelje se je pripeljal železniški minister baron Forster v Radovljico čisto incognito v spremstvu deželnega glavarja dr. Šušteršiča in si ogledal projekt za novo razširjeno železniško postajo, za katero ga neprenehoma moleduje mestni zastop radovljiški in pa g. vitez Josip Pogačnik, tukajšnji državni poslanec. Na Bledu po obedu je neka dama fotografirala ministra v spremstvu g. viteza Pogačnika in g. radovljiškega dekana-kanonika Novaka, katerega je navzoči minister odlikoval s posebno ljubeznjivostjo in prijaznostjo, in tej skupini so navzoči dali takoj ime: „Radovljiška postaja“. Ob Završnici se je poklonil ministru tudi mestni zastop radovljiški. Gospod minister se je prav prijazno razgovarjal z mestnim županom g. Roblekom in mu je zagotavljal svojo naklonjenost glede radovljiške postaje.

Iz Lesec. (Odlikovani oče župan I. Žark.) Zadnje nedelje je zadela izvanredna čast našega g. župana. Ko je izvedel, da pride železniški minister na Završnico ogledat si projektirano električno centralo, začutil je v sebi dolžnost, da tudi on pozdravi in se pokloni ekscelenci kot zastopnik laške občine. In vse to je prav dobro izpeljal. Predstavljen je bil g. deželnemu glavarju, kateri je pohvalil njegovo osebo, katera za prihodnost vse najboljše kaže, in nato je bil predstavljen samemu dunajskemu ministru. Od ministrove navzočnosti je bil baje tako prevzet, da bi bil gotovo medaljo dol stresel in izgubil, ko bi jo bil imel s seboj. Odkar je ministra videl, je naš g. oče župan ves srečen, in ker so mu to srečo in veselje napravili klerikalci, jim je obljubil, da nikoli več ne pojde na noben liberalni zaupni shod v „Narodni dom“ v Ljubljano, če tudi bi se tamkaj zastopnik lahko na vrtiljniku vozil.

„Ta mi noče priliti!“ pritožil se je pri višji inštanci — gospodu učitelju, ki je po miznici nekaj iskal. Toda takoj se je Janez kesal svojega dejanja. Celu pridigo namreč je moral poslušati, on in nedolžni razred, o spodobnem vedenju in komaj, komaj je pritožba ostala brez kazni. Potolazila ga je le obljuba, da steklenica s črnilom ostane v razredu in, če bo komu zmanjkalo črnila, da si bo mogel in smel sam priliti. Toda gospod učitelj je moral vsako veselje človeku malo zagreniti. Tako je tudi sedaj pristavil, da eden tak tintniček stane en groš, in kdor ga razbije, ta da bo moral — — — brr. — Janez ni hotel dalje niti poslušati. Ko bi ti piskrčki bili vsaj iz kamna, toda iz stekla in ne jih razbiti! —

Slednjič je vendar šolski sluga izgnil iz razreda, otroci so molili in potem se je začelo delo. Gospod učitelj je najprej razdelil zvezke in potem peresa. Pero v držalu je bilo jako lepo orožje — a strahovite kazni so bile zažugane na uporabo tega orožja. Menda se ni nobena stvar tako strogo kaznovala, kakor bodljaj s peresom. Vsa šola je bila naenkrat pokonci. Janez je obračal pero precej bojazljivo. Učitelj je hodil po razredu, opominjal, kazal, popravljal — in se jezil. Dekleta so tožila, da jim fantje „pomakajo“ konce kit v tintnike, dečki pa, kakor da pišejo z prstom in ne s peresom, so imeli roke črne do členkov, nekateri so si celo brke naredili pod nosom, peresa so namakali, jih zopet brisali, „packe“ lizali itd.

Konec priti.

„Janez, kaj sta držala keruba v rokah pri vratih raja?“ vpraša drugo uro gospod župnik.

„Ognjena meča.“

„Dobro. In kdo sta bila ta keruba?“

Nič. Globoka tihota v razredu. Niti ena ročica se ni dvignila.

„No! Bog ju je poslal. Kaj sta bila?“

In zopet nič. Naenkrat skoči Janez kakor zajec kvišku — v glavi se mu je zjasnilo in v slavnostno tihoto razreda je zavpil: „Prosim, to sta bila — žandarja!“

V zadregu Janez sploh ni prišel, odgovora ni ostal dolžan, znal si je pomagati. Toda pri angeljih očitno ni imel sreče in pri nadangeljih še manj.

Ko je škof prišel na birnovanje in so bili zbrani vsi otroci v šoli, da pokažejo, koliko so se krščanskega nauka naučili, vprašal ga je gospod župnik, kako je nadangel Gabrijel pozdravil Marijo. Janez je za trenutek premišljeval, kaj naj odgovori. Drugič bi bil pogumno začel brez dolgega obotavljanja, danes je pa drugače. Gori sede škof, zraven dekan in še več drugih gospodov. Odgovor mora biti toraj premišljen. Hm — kako bi mogel ta angelj pozdraviti Marijo? Gotovo tako, kakor se najlepše pozdravlja.

„Nadangelj Gabrijel“ — pravi po tehtnem preudarku Janez — „Potrkal je, kapo dol vzel in rekel Mariji: „Hvaljen Jezus!“

Ta odgovor je vsem silno ugajal, še celo škof in dekan sta se smejala. Janez je torej sedel na svoje lavorike in gospod župnik ga ni nič

Iz Godešič pri Škofji Loki. Pri našem gasilnem društvu so se ločili duhovi. Pri zborovanju, na katerem se je imelo skleniti, ali naj društvo še nadalje ostane pri liberalni ljubljanski zvezi — so zmagali liberalci. Vsled tega sklepa je odstopilo načelstvo. To je liberalce spravilo v veliko zadrego. Od hiše do hiše so iskali podnevi s prižgano svetilnico načelnika, tajnika in blagajnika. Huda jim je predla, kajti dobili so slednjič tajnika, kateri niti pisati ne zna. Društvo si je seveda s tem nakopalo velike stroške. Tajnika bo namreč treba poslati na reteško visoko šolo, da se priučijo pisanja. Za deželno gasilno podporo liberalni Godešičani ne marajo. Hodili pa bodo sedaj tudi po bližnjih vaseh prosjačič, da izsolajo svojega tajnika.

Iz Mošenj. Dne 3. t. m. so bile občinske volitve za občino Mošenje. Zmaga S. L. S. je bila sijajna. Vseh 18 naših odbornikov je bilo izvoljenih z ogromno večino. Liberalci so bili razočarano klaverni. Čast našim volilcem!

Iz Gorič. Umrla je dne 27. maja t. l. gospa Ana Petelin, vulgo „Tonijeva Anca“.

Iz Preske. Blagoslovljenje gasilnega orodja v Preski se je včeraj izvršilo jako častno in dostojno. Blagoslov je izvršil domači župnik g. svetnik Brenc v spremstvu g. prof. Arha, ki je imel tudi slavnosti prav primeren govor. V imenu kranjske deželne gasilne zveze je govoril njen tajnik Fran Lavtižar. Brizgalni je kumovala soproga domačega župana gospa Marija Šusteršič. Slavnosti, pri kateri je sodeloval domači pevski zbor in mengiška godba, so se udeležila vsa sosednja gasilna društva in množica drugega ljudstva.

Z Bleda poročajo, da je blejski grad z revstavracijo od 1. junija zopet odprt.

Iz Leš. Pri občinskih volitvah so zmagali vsi naši odborniki in namestniki.

POLITIČNI PREGLED.

Na Balkanu.

Predmir s Turčijo je podpisan. Vojna končana. A vprašanje glede razdelitve osvojenega ozemlja je še zelo zamotano. Vsak balkanski zaveznik hoče svoje Soglasja ni. Vendar se mora priznati, da balkanski državniki delajo zelo vztrajno na to, da se doseže sporazum. Zadnji ponedeljek sta se sestala v Caribrodu ministrska predsednika Srbije in Bolgarije, Gešov in Pašič. O tem sestanku je dejal Pašič: „Sestanek je bil zelo prijateljski. Tri ure smo vestno in resno razpravljali vsa vprašanja o razdelitvi ozemlja in o ohranitvi balkanske zveze. Sklenili smo, da rešimo vsa vprašanja med seboj, ne da bi se zatekli k tretjim. V ta namen bo sklicana konferenca načelnikov vseh štirih zveznih držav. Gotovo bo treba premagati velike težave; ali nepremagljive ne bodo, če si zavezniki zaupajo in nastopijo z vso dobro voljo.“ Vladni krogi v Sofiji trde, da se ministrski predsedniki vseh štirih balkanskih držav sestanejo v najkrajšem času v Solunu.

Dan po sestanku v Caribrodu je podal bolgarski minister Gešov svojo demisijo. To je bila sklenjena stvar že pred sestankom v Caribrodu in zato najbrže ta izprememba v bolgarskem ministertvu ne bo imela posebnih posledic za razvoj pravih pogajanj med balkanskimi zvezniki. Novo ministertvo bo sestavil dr. Danev, ki bo najbrže tudi sam član novega ministertva.

Razmere med zvezniki so zelo napete. Tudi Bolgari in Grki se gledajo kakor pes in mačka radi Soluna. Eni pravijo: Dobe ga Grki, druga poročila vele, da Solun postane bolgarski, tretji menijo, da bodi prosta luka. Grki žele, da bi pri rešitvi tega vprašanja posredovala tripelententa, Bolgari pa pravijo, da vse velesile, ali pa sploh takega posredovanja ne marajo.

Posledica tega nejasnega položaja na Balkanu je, da se vse države na tistem precej hitro oborožujejo in pripravljajo tudi na eventualno novo vojno — do katere pa menda ne bo prišlo — če balkanski zavezniki tudi naprej ohranijo mirno kri.

Na Ogrskem.

Ministertvo Lukač je šlo. Vsem je še v spominu prva pravda med Lukačem in poslancem Desijem. Ta je bil očital Lukaču, da je dobila njegova stranka od ogrske banke štiri in pol milijona kron za volilni sklad, zato da ji je Lukač kot ministrski predsednik omogočil skleniti gotove za banko ugodne pogodbe z državnim erarjem. Ta denar je Lukač porabil zato, da je delal volitve in podkupoval volilce za svojo stranko. Pri prvi obravnavi je bil Lukač oproščen. Pri prizivni obravnavi, ki se je vršila te dni, pa je Deši za svoja očitanja doprinesel dokaz resnice. Lukač je pogorel na celi črti. Ni mu preostalo družega, kakor umakniti se s stola ministrskega predsednika in napraviti mesto drugemu. Z njim se je celo ministertvo odpovedalo. Cesar je sprejel demisijo. Pravijo, da bo Tisza sestavil novo ministertvo, imenujejo pa se tudi drugi. Lukačevo ministertvo bo tudi nam ostalo v slabem spominu. Lukač je držal Čuvaja na Hrvaškem in zatiral Hrvate, kar se je dalo. Razmere na Hrvaškem že dolgo niso bile tako žalostne kot pod Lukačevim

ministertvom. Pravijo, da bo z Lukačevim padcem tudi Čuvaj moral pobrati šila in kopita. No, bil bi že skrajni čas!

V Ogrski zbornici so se vršili te dni veliki škandali. V tej zbornici imajo parlamentarno stražo, ki uganja s sabljo poslance, ki so preveč nemirni.

Ko so zadnjič nekateri poslanci zborničnega predsednika Tisza s klici „pfuj“ sprejeli in pri tej priliki malo porazgrajali, kot je pri viteških Ogrih to že navada, je poveljnik te straže Gero poslanca Hedervaryja udaril trikrat s sabljo. Od tod veliko je prišlo razburjenje med poslance. Kajti kakšen je neki parlament, kjer sme stražnik poslanca obdelavati s sabljo.

NOVIČAR.

50letnica deželnega glavarja dr. Šusteršiča. V zadnji seji deželnega odbora je deželni odbornik grof Barbo v svoji lastnosti kot najstarejši deželni odbornik v imenu celega deželnega odbora izrekel najiskrenejšo čestitke g. deželnemu glavarju povodom 50letnice rojstva. — Hrvatsko-slovenski klub poslancev pa je priredil zadnjo sredo na Dunaju svečan banket, da poslavi svojega načelnika dr. Šusteršiča povodom njegove 50letnice. Udeležili so se ga vsi člani kluba s senioroma Povšetom in Peričem. Za češki katoliškonarodni kiub se je udeležil slavja dr. Stojan. Ko je slavjenec došel v dvorano, je bil sprejet s prisrčnimi ovacijami. Po pozdravu dr. Korošca je imel slavnostni govor štajerski deželni poglavar dr. Jankovič, ki je dr. Šusteršiču zagotovil neomajne ljubezni in spoštovanja Hrvatsko-slovenskega kluba in poudarjal slavjenčeve neprecenljive zasluge za duševni, kulturni in gmotni razvoj naroda. Dr. Šusteršič se je giujeno zahvalil in izjavil, da bo slejkoprej vse svoje moči postavil v službo hrvatsko-slovenskega naroda in njegovih idealov. Nato so vsi člani v svojih napitnicah dajali izraza svoji ljubezni in spoštovanja do klubovega načelnika.

Deželni odbor zoper ostudne napade na deželnega glavarja. V sobotni seji deželnega odbora si je izprosil besedo deželni odbornik dr. Pegan in omenjajoč nad vse ostudne, podle in lažnjive napade, ki so se pojavili v zadnjem času v izvestnem časopisju, napadi, ki se niso ustavili pred pragom zasebnega stanovanja, je najostreje in z ogorčenjem obsojal te napade in predlagal, naj deželni odbor stori temu primeren sklep. Deželni odbornik dr. Triller je izjavil, da tudi on odločno obsoja take osebne napade in obžaluje, da ni imel zadostnega vpliva, da bi preprečil v „Slovenskem Narodu“. Deželni odbornik grof Barbo se je pridružil obsodbi teh nizkotnih napadov, ki nikakor ne morejo kratiti spoštovanja do osebe deželnega glavarja. Ko sta v istem smislu govorila tudi dr. Lampe in dr. Zajec, in ko je zlasti slednji poudarjal, da se izvestni krogi jako motijo, če mislijo, da bodo dosegli s svojo podlostjo svoj namen, da bo marveč uspeh ravno nasproten kakor oni mislijo, je bil soglasno sprejet predlog po formulaciji deželnega odbornika grofa Barbota, da deželni odbor najostreje obsoja omenjene osebne napade in zagotavlja tem povodom g. deželnega glavarja svojega velespoštovanja.

Vrli gasilci in cenilec za 90 K pa tožba na okrajno glavarstvo. Pri nas v Kranju je vse mogoče, zato je pa mogoč ta-le slučaj: Dne 6. majnika t. l. je gorelo pri tukajšnjem trgovcu g. E. K. Na lice mesta so prihitali domači gasilci, ki so pod vrlim vodstvom njih vrliga načelnika Janka Sajovica gasili ogenj, obenem pa tudi kakor je dognala te dni cenilna komisija, pokvarili skoro tretjino blaga s tem, da so ga prav dobro namočili. Gasilski načelnik, manufakturnist Janko Sajovic, bi moral prav dobro vedeti, kako se tako blago gasi. V tej cenilni komisiji je figuriral tudi ravnostisti gasilski načelnik Janko Sajovic, ki je zastopal prizadeto stranko, g. E. K. Za svoje dvainpoldnevno delo je računil celih 90 K. Cenilna komisija je končala svoje delo in cenila škodo nekaj nad 10.000 K. V „Savi“ pa, kjer ima Sajovičev Janko tudi nekaj besede, so odmerili ceno celo za 50.000 K. Mimogrede bodi omenjeno, da je zavarovalnica „Assicurazione Generali“ iz kulance izplačala g. E. K. polnih 11.500 K, vrhutega pa mu zelo ugodno prepustila osmojeno in namočeno blago. Nato si je g. E. K. izprosil pri mestni občini dovoljenje za prodajo tega blaga, kar mu je seveda tudi dovoljeno. Občinstva se je pri nakupovanju blaga kar trlo. A glej ga spaka! Kranjska nevoščljivost je brezmejna! Hitro so se sešli „veletrgovci“ Pirc, „cenilec“ Sajovic in Crobath ter je zopet isti Sajovičev Janko vodil deputacijo k okrajnemu glavarstvu, priložit se glede od mestne občine že dovoljene prodaje. Čedne razmere! Kaj takega je pač mogoče edinole v Kranju!!?

Letošnje birmovanje v kranjski okolicah, ki se sedaj bliža koncu, je bilo izredno slovesno. Prebivalci vseh župnij so tekmovali v izkazovanju spoštovanja do svojega škofa. Te dolge vrste mlajev in vencev in slavolokov, vse to je stalo mnogo truda, a ljudje so delali z veseljem. Z velikim navdušenjem so pozdrav-

ljali povsod škofa župani in drugi zastopniki občin in raznih društev, pred njegovim vozom so jahale čete „Orlov“ in gasilcev s svetlimi čeladami na glavi in fantov kolesarjev z okrašenimi kolesi in vihrajočimi narodnimi zastavicami. Osemnajst kolesarjev iz Velesovega je zadnjo sredo spremilo škofa v Kranj. Vse to počestčenje velja misli, katero škof okoli nosi ter z besedo in zakramenti utrjuje, misli katoliški. Pozdravi so dokaz, da med našim gorenjskim ljudstvom ta misel še ni zamrla, zato pa ti pozdravi liberalce bole, bole do srca, kar dokazuje „Sava“ (Savovcem).

Strašen zločin. V Ovničkovi hiši v Malem Slatenku pri Novem mestu je zadnji petek ubil Janez Ovniček svojo ženo Nežo. Vzrok so dolgoletni medsebojni prepiri. Ko sta se začela včeraj popoldne zopet pripraviti, je vzel Ovniček kladivo za kamenje tolči, udaril z njim ženo parkrat po sencih, tako da je bila žena v par minutah mrtva. Nato je Ovniček zaprl hišo in šel na vas povedat ljudem, da je ubil ženo in nato odšel v Novo mesto k sodišču, kjer so ga zaprli.

100kronski bankovci pridejo iz prometa. Avstro-ogrsko banka naznanja, da se 100kronski bankovci z datumom od 2. januarja 1910 umaknejo iz prometa. Čas za izplačilo ali zamenjavo teh bankovcev v glavnih zavodih in podružnicah avstro-ogrške banke je določen do 31. maja 1915. Po preteku tega roka bodo bančni zavodi avstro-ogrške banke te bankovce sprejemali le še v zamenjavo; po 31. maju 1921. se pa 100kronski bankovci od 2. januarja 1910 sploh ne bodo več sprejemali.

Birmanih je bilo: v Cerkljah 598, na Šenturški Gori 71.

Občni zbor zadružne bolniške blagajne na Bledu se vrši dne 8. junija 1913. v nedeljo pop. ob 2. uri v hotel „Triglav“ na Bledu.

Dražba lova posameznih občin v Radovljici. Pri glavarstvu v Radovljici se je vršila dne 2. junija dražba lova za posamezne občine. Vsi lovi so se oddali za višjo ceno, kakor je znašala dosedanja najemščina. Radovljica prej K 70, sedaj K 150, zdražitelj lova g. živinozdravnik Rihar; Pred trg prej K 73, sedaj K 130, zdražitelj lova g. Ambrož, mornariški župnik v pok.; Bled prej K 281, sedaj K 303, zdražitelj g. Dolničar; Ovsje prej K 200, sedaj K 250, zdražitelj vitez Pogačnik; Mošnje prej K 250, sedaj K 325, zdražitelj g. župan Resman. Ljubno prej K 130, sedaj K 262, zdražitelj g. župan pl. Kappus; Leše prej K 90, sedaj K 181, zdražitelj g. Pavel Cvenkelj; Lesce prej K 100, sedaj K 350, zdražitelj g. Pogačnik; Kropa prej K 100, sedaj K 200, zdražitelj g. Bohinc; Jesenice prej K 500, sedaj K 1115, zdražitelj industrijska družba; Bela peč prej K 52, sedaj K 602, zdražitelj g. Rostaner; Begunje prej K 800, sedaj K 1700, zdražitelj g. medicinalni svetnik dr. Jelovšek. — Skupna prejšnja najemščina je znašala v teh občinah K 2646, sedanja K 5568. Lep vir dohodkov za posamezne občine, za lovce pa je lep, a tudi drag šport.

V vodicah se je ustanovil nov odsek Orlov. **Avtomobilna vožnja Škofja Loka—Žiri.** Vest, da je okrajno glavarstvo prepovedalo radi defektnosti nekega mostu vožnjo avtomobila med Škofjo Loko in Žirni, ni resnična. Avto še vedno vozi.

Nov osebni vlak med Jesenicami-Bledom in Bohinjem. Ravnateljstvo državne železnice v Trstu je upeljalo s 1. junijem na progi Jesenice-Bled in Bohinj nov osebni vlak, ki odhaja z Jesenic ob 9. uri 35 min. zvečer in dospje na Bled ob 9. uri 52 min. in v Bohinj ob 10. uri 19 min. zvečer. Turistom in izletnikom iz Ljubljane je torej dana prilika, da lahko tudi z večernim vlakom, ki odhaja ob pol 7. zvečer, dospje s tem novim vlakom v Bohinj ali Bled, ker imajo na Jesenicah zvezo. Ta novi osebni vlak se bode vračal iz Bohinja ob 10. uri 33 min., iz Bleda ob 11. uri 4 min., iz Dobrave ob 11. uri 15. min ter dospel na Jesenice ob 11. uri 22 min. ponoči.

Prešernova koč. Ob najlepšem vremenu se je vršila letošnja otvoritev planinske sezone na Stolu, dne 1. t. m. — Na predvečer je na Koroški strani bilo slišati pač nekoliko gromenja, toda črni oblaki so se razvlekli proti vzhodu in se razpršili. Lepa zvezdnata in hladna, da celo mrzla noč, obetala je krasno jutro. In res! Proti večeru in na vse zgodaj došli planinci imeli smo bajen vžitek vzhajajočega solnca, ki je ob zori zlatilo snežne vrhove Triglavskega pogorja in nam razsvitalo panoramo od Karnskih alp do Krna, Črne prsti in Rakitovca pa do Kleka na Notranjskem. Klek je že na predvečer prorokoval lepo vreme in ni se zmotil ta gorski prorok. Polagoma so padali zlati plameni na Stolovo pogorje in naenkrat v par trenutkih solnčila se je že na zgodnje jutro vsa zbrana pestra družba pred Prešernovo koč, pazno motreč razne posetnike, katere je bilo opažati vstopivše iz vijug k ovčarski planini na „čelu“. Tu in tam smo pogodili brez stekla istost prihodnika, spoznavši ga po kretnjah in gibih, če je bil kak pričakovani znanec. In nekoliko človeške škodoželjnosti se je čitalo temu ali onemu pred koč sedečemu „av-guru“ na obrazu, videč, kake težkoče dela zadnja